

Wstęp

5 października 2011
20:11

Literatura:

Polityka gospodarcza Bolesław Winiarski

Polityka - sztuka rządzenia państwem.

Współczesna definicja:

Polityka - działalność władz państwowych w kształtowaniu stosunków wewnętrznych w państwie oraz stosunków państwa z zagranicą.

Polityka gospodarcza (ekonomiczna) - świadome oddziaływanie władz państwowych na gospodarkę narodową, na jej dynamikę, strukturę i funkcjonowanie, na stosunki ekonomiczne w państwie oraz jego relacje gospodarcze z zagranicą.

Podmiot - władza państwowa lub też każda organizacja, grupa społeczna czy nawet osoba podejmująca działania w celu wywarcia określonego wpływu na tok spraw publicznych, także organizacje międzynarodowe i podmioty ponadnarodowe.

Instrumenty

- **Pośrednie** - wpływanie na decyzje gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, np. zachęcanie do oszczędzania, preferencje podatkowe, preferencje do inwestowania w określonych dziedzinach, regionach; ogłaszanie informacji.
- **Bezpośrednie** - ogólnie obowiązujące normy prawne.

Cele polityki ekonomicznej

- Ustrojowo-systemowe
- Ekonomiczne
- Społeczne
- Ekologiczne
- Obronno-militarne

Dziedziny polityki ekonomicznej

- Polityka makroekonomiczna
 - Pieniężna
 - Budżetowa
- Polityka mikroekonomiczna
 - Np. polityka rolna

Rozwój społeczno-gospodarczy

- **Rozwój ilościowy** (wzrost gospodarczy) - proces tworzenia i powiększania rzeczywistych rozmiarów społecznego produktu
- **Rozwój jakościowy** - zmiany struktury produktu społecznego
- **Rozwój społeczno-gospodarczy** - wzrost gospodarczy oraz towarzyszące mu zmiany strukturalne; nieodwracalne zmiany ilościowo-jakościowe, zmierzające do osiągnięcia trwałego wzrostu potencjału społeczno-gospodarczego i kulturowego kraju/regiony. Jego ostateczną miarą i celem jest polepszanie warunków życia i zapewnienie wyższego poziomu dobrobytu ludności.

Cechy rozwoju społeczno-gospodarczego

- Jest on procesem długotrwałym i ciągłym

- Celem jest wzrost dobrobytu społeczności danej jednostki terytorialnej
- Jest procesem bardzo złożonym
- Jest zróżnicowany w czasie i przestrzeni

Polityka budżetowa

20 października 2011

09:37

Budżet państwa - zespół rachunków przedstawiających na okres jednego roku kalendarzowego wszelkie stałe wpływy i obciążenia państwa.

Zasady budżetowe

- Zasada zupełności (powszechności)
- Zasada jedności
Wszystko ma się znaleźć w jednym wiążącym dokumencie - ustawie budżetowej
- Zasada realności
- Zasada specjalizacji
- Zasada operatywności
- Zasada przejrzystości
- Zasada jawności
- Zasada gospodarności

Polityka budżetowa - zajmuje się sposobami wykorzystywania dochodów i wydatków publicznych w celu realizacji zadań stojących przed państwem jest realizowana poprzez system finansów publicznych.

Specyfika finansów publicznych

- Państwo dysponuje instrumentami przymusu w celu pozyskania dochodów niezbędnych do osiągnięcia celów budżetowych, a jednocześnie nie podlega przymusowi co do realizacji wydatków
- W sektorze publicznym obowiązuje zasada non profit podstawą działania nie jest zysk, ale cele społeczne i polityczne, interes ogółu, czyli dobro publiczne
- Finanse publiczne potencjalnie dysponują znacznie większymi zasobami środków finansowych niż sektor prywatny, mogą zatem wykonywać zadania, których sektor prywatny nie może (lub nie chce) podjąć

Sektor publiczny jest swego rodzaju **pośrednikiem finansowym**, który pobrane fundusze przekazuje z powrotem do społeczeństwa. Wracają one jako:

- Dochody pracowników zatrudnionych w sektorze publicznym
- Dochody zatrudnionych w przedsiębiorstwach sektora prywatnego, realizujących kontrakty rządowe lub sprzedających swe produkty i usługi państwu
- Dochody i świadczenia wypłacane w formie zasiłków czy też pomocy publicznej

Dochody sektora publicznego

Są to fundusze tworzone na podstawie opłat bezzwrotnych od różnych podmiotów, które służą finansowaniu wydatków:

- Podatki (pośrednie, bezpośrednie)
- Dochody niepodatkowe (dywidendy Skarbu Państwa, wypłaty z zysku NBP, dochody jednostek budżetowych)
- Dochody zagraniczne (odsetki od udzielonych kredytów)

Przychody sektora publicznego

Są to środki pozyskiwane z operacji majątkowych i pożyczkowych, czyli w wyniku zaciągania kredytów i emisji instrumentów dłużnych, które służą finansowaniu deficytu budżetowego oraz obsłudze długu publicznego:

- Z operacji finansowych (emisja papierów skarbowych, kredyty)
- Zamiana majątku na gotówkę (prywatyzacja, sprzedaż innych aktywów)

Wydatki sektora publicznego

Są to środki pieniężne wydatkowane przez państwo i inne związki publicznoprawne w celu zaspokojenia potrzeb publicznych, w ramach realizacji funkcji państwa:

- **Nabywcze** (ostateczne) i **redystrybucyjne** (transfery)
- Bieżące i inwestycyjne
- Konieczne i pożądane
- Związane z różnymi zadaniami państwa

Rozchody sektora publicznego

- Spłaty pożyczek i kredytów
- Wykup papierów wartościowych
- Udzielone pożyczki

Możliwe warianty

- **Nadwyżka budżetowa** - przewaga dochodów nad wydatkami
- **Deficyt budżetowy** - niedobór dochodów w stosunku do wydatków
- **Równowaga budżetowa** - równość dochodów i wydatków

Celem polityki budżetowej nie jest dążenie do stanu równowagi budżetowej!

Nadwyżka budżetowa

Nadwyżka budżetowa nie zawsze jest korzystna, gdyż:

- Państwo "zabiera" społeczeństwu więcej, niż mu oddaje
- Wpływa na zmniejszenie popytu globalnego kraju
- Psuje rynek kredytowy z powodu dostarczania taniego pieniądza

Nadwyżkę budżetową możemy również oceniać pozytywnie:

- Jeśli jest rezultatem osiągniętym w wyniku nadzwyczajnej koniunktury gospodarczej, gdy dochody okazały się większe niż przewidywano i przekroczyły poziom zaplanowanych wydatków
- Gdy stanowi narzędzie stabilizacyjnej polityki gospodarczej jako mechanizm ściągania nadmiaru siły nabywczej, gdy siła nabywcza społeczeństwa grozi wykreowaniem popytu nadmiernego w stosunku do możliwości gospodarki zaspokojenia tego popytu lub gdy siła nabywcza społeczeństwa musi być zneutralizowana z powodu przestawienia gospodarki na inne cele

Deficyt

Deficyt - wynikający z tego, że dochody dostarczają za mało środków na realizację planu wydatków oznacza, że trzeba pozyskać dodatkowe fundusze, zaciągając pożyczki na rynkach finansowych lub bezpośrednio u społeczeństwa przez emisję obligacji.

Deficyt może być korzystny, jeśli zaangażowanie dodatkowych środków finansowych prowadzi do wykorzystania zakumulowanego nieczynnego pieniądza i redukuje nadpłynność instytucji finansowych.

Ocena deficytu zależy od tego, jaki jest jego wpływ na dług publiczny (koszty obsługi długu). Dla przykładu deficyt jest pozytywny, jeśli nie przekracza poziomu właściwego w danej sytuacji gospodarczej.

Deficyt powinien być traktowany jako zwykłe narzędzie polityki gospodarczej.

Funkcje polityki budżetowej

- **Funkcja redystrybucyjna** - budżet jest narzędziem redystrybucji dochodu narodowego, czyli przenoszenia jego części od jednych podmiotów do innych.
- **Funkcja alokacyjna** - alokacja jest procesem o charakterze majątkowym, ukierunkowanym na określone podmioty, przekazywaniem dóbr i zasobów, w tym także kapitału, głównie w celu wsparcia lub zainicjowania produkcji, rozwoju pewnych dziedzin lub w celu kształtowania pożądanego rozkładu majątku między podmiotami gospodarki.

- **Funkcja stabilizacyjna** (wyrównawcza) - wynika z ekonomicznej funkcji państwa, której celem jest łagodzenie wahań koniunktury.
- **Funkcja bodźcowa** - państwo swoimi instrumentami ekonomicznymi pobudza podmioty gospodarcze do określonych zachowań albo inicjuje i wspiera ich rozwój.

Podstawowe instrumenty polityki budżetowej

- Dochody budżetowe (podatki)
- Wydatki publiczne, transfery
- Deficyt budżetowy

Pasywna polityka budżetowa - opiera się na koncepcji działania automatycznych stabilizatorów gospodarki. Określone elementy dochodów i wydatków budżetowych cechuje tendencja do automatycznego reagowania na zmiany sytuacji gospodarczej w celu wyzwalania impulsów kompensujących, będących przeciwwagą wahań koniunktury.

Aktywna polityka budżetowa - rząd stosuje wybrane środki w celu przeciwdziałania zakłóceniom w funkcjonowaniu gospodarki

Polityka pieniężna

17 listopada 2011

09:37

Polityka pieniężna - polega na regulowaniu stopy wzrostu podaży pieniądza krajowego w celu wspierania rozwoju gospodarczego oraz stabilizowania poziomu produkcji i zatrudnienia.

Pieniądz - powszechnie akceptowany towar, za pomocą którego dokonujemy płatności za dostarczane dobra lub wywiązujemy się z zobowiązań.

Funkcje pieniądza:

- Środek wymiany
- Jednostka rozrachunkowa
- Środek tezauryzacji
- Miernik odroczonych płatności

Rodzaje pieniądza:

- Pieniądz towarowy
- Pieniądz symboliczny
- Pieniądz bezgotówkowy

Podaż pieniądza = baza monetarna * mnożnik kreacji pieniądza

Mnożnik = $(C_p + 1) / (C_b + C_p)$

C_p - stosunek gotówki do wartości wkładów płatnych na żądanie

C_b - stopa rezerw gotówkowych

Główne instrumenty polityki pieniężnej:

- Stopa dyskontowa
- Rezerwy obowiązkowe
- Operacje otwartego rynku

Bank centralny:

- Instytucja emitująca pieniądź
- Bankier banków komercyjnych

Polityka pieniężna może być ekspansywna (miękka) lub restrykcyjna (twarda)

Polityka ekspansywna:

- Wszystko wzrasta, ale **też inflacja!**

Inflacja - ogólny wzrost cen, mierzy stopa inflacji - o ile % wzrosły ceny w stosunku do poprzedniego roku. Wskaźnik ten mierzy koszt pewnego rynkowego koszyka dóbr i usług konsumpcyjnych. Podstawowe dobra w tym koszyku to: żywność, odzież, opał, transport, opieka lekarska, mieszkanie. Wskaźnik ten konstruujemy ważąc każde dobro, zgodnie z jego znaczeniem ekonomicznym. Znaczenie danego dobra mierzy się udziałem wydatku na niego w całej sumie wydatków konsumpcyjnych.

Koszty inflacji

- Zdartych zelówek
- Koszty menu
- Spadek dochodów

- Redystrybucja dochodu i bogactwa - korzyści dla dłużników
Inflacja redystrybuuje bogactwo - przechodzi ono od tych, którzy posiadają aktywa o stałych nominalnych stopach %, na rzecz tych, którzy mają dług o stałym oprocentowaniu nominalnym
- Drenaż podatkowy

Inflacja popytowa - polega na "ssaniu" cen w górę do poziomu równoważącego popyt z podażą (inflacja ciągniona przez popyt)

Inflacja kosztowa - spowodowana podnoszeniem cen w wyniku wzrostu kosztów produkcji (inflacja popychana przez koszty)

Import inflacji - wzrost cen (na ogół skokowy) towarów będących przedmiotem przywozu

Inflacja otwarta (jawna) - wyraża się wzrostem cen

Inflacja tłumiona (ukryta) - charakteryzują ją przymusowe oszczędności, wywołana podażą niedostateczną w stosunku do nieefektywnego popytu.

Inflacja ze względu na natężenie

- **Pełzająca** - o niewielkich efektach
- **Umiarkowana** - jednocyfrowa, kontrolowana, jednak powodująca powstawanie pewnych perturbacji ekonomicznych.
- **Galopująca** - dwu lub trzycyfrowa w skali rocznej, wymykająca się spod kontroli państwa

Inercyjna stopa inflacji (oczekiwana) - stopa inflacji, która jest oczekiwana i zostaje wbudowana w umowy i porozumienia nieformalne

Korzyści stabilnej inflacji:

- Jasność dla podmiotów gospodarczych
- Wiarygodność gospodarki

Strategia bezpośredniego celu inflacyjnego (direct inflation targeting) - strategia polityki pieniężnej polegająca na zobowiązaniu banku centralnego do stabilności cen, publicznym ogłaszaniu średniookresowego celu inflacyjnego, prowadzeniu przejrzystej polityki informacyjnej. W Unii Europejskiej cel inflacyjny Europejskiego Banku Centralnego wynosi 2%.

Kryterium inflacyjne oblicza się na podstawie najniższej inflacji w trzech najlepszych pod tym względem krajach UE. Do średniej inflacji dla tych krajów dodaje się 1,5 punktu procentowego.

W Polsce Rada Polityki Pieniężnej, realizując strategię bezpośredniego celu inflacyjnego, przyjęła ciągły cel inflacyjny na poziomie 2,5%, z symetrycznym przedziałem odchyień o szerokości plus minus 1 pkt procentowy.

Średnia stopa inflacji w Polsce w latach 2004-2010 wynosiła 2,8%, a więc była zbliżona do celu inflacyjnego.

Unia Ekonomiczna i Monetarna

1 grudnia 2011

10:24

Unia Ekonomiczna i Monetarna stanowi kolejny krok w kierunku pełnej integracji Unii Europejskiej.

Integracja monetarna ma na celu przezwyciężenie barier w funkcjonowaniu wspólnego rynku, do których należą po stronie zjawisk pieniężnych:

- Nieskoordynowane kursy płynne i wysokie ryzyka walutowe
- Wysokie koszty wymiany walut i obsługi bankowej
- Koszty zabezpieczenia się przed ryzykiem kursowym

Raport Delorsa (kwiecień 1989)

Unia ekonomiczna i monetarna stanowią dwie integralne części jednej całości i dlatego powinny być wprowadzone w życie równocześnie, przy czym unia ekonomiczna jest niezbędnym warunkiem wprowadzenia unii monetarnej.

Unia Ekonomiczna

Unia Ekonomiczna obejmuje cztery elementy:

1. **Jednolity rynek** - swoboda przemieszczania się towarów i usług, kapitału i siły roboczej
2. **Politykę konkurencji** realizowaną na szczeblu unii, która ma zapewnić niezakłócone funkcjonowanie rynku wewnętrznego.
3. Wspólną **politykę strukturalną**, umożliwiającą przemiany strukturalne w gospodarce krajów członkowskich, a w szczególności zapobiegającą dysproporcjom
4. Koordynacja **polityki makroekonomicznej**

Unia Monetarna

Unia Monetarna to obszar walutowy, na którym zapewniona jest:

- Pełna i nieodwracalna **wymienialność walut**
- Całkowita liberalizacja przepływów kapitałowych i **integracja rynku finansowego**
- Eliminacja wahań kursów walutowych oraz nieodwracalne usztywnienie parytetów walutowych

Kryteria konwergencji z Maastricht

- **Stabilność cen** - średnia roczna stopa inflacji kraju kandydującego do UEiM nie może przekraczać o więcej niż 1,5 punktu procentowego średnią stopę inflacji dla 3 krajów członkowskich o najniższej inflacji - zbliżone niskie stopy inflacji sprzyjają wzrostowi gospodarczemu w działalności gospodarczej.
- **Stabilność fiskalna** - ograniczenie deficytu budżetowego (górna wartość relacji deficytu budżetowego w stosunku do PKB danego kraju nie może przekraczać 3%). Ponadto ograniczenie długu publicznego (globalna kwota zadłużenia wewnętrznego nie może przekraczać 60% wartości PKB liczonego w skali rocznej).
- **Poziom długoterminowej stopy procentowej** - stopa oprocentowania długoterminowych obligacji skarbowych nie może przekraczać w danym kraju o więcej niż o 2 punkty procentowe średniej stóp procentowych obowiązujących w trzech krajach członkowskich o najniższym poziomie inflacji.
- **Stabilizacja kursu walutowego** - wymagane jest uczestnictwo waluty kraju kandydującego do UEiM w mechanizmie kursowym w ramach normalnego przedziału wahań (+/- 15%) przez okres co najmniej dwóch lat przed wprowadzeniem euro.

Polityka spójności UE

15 grudnia 2011

09:55

Polityka spójności UE (*Cohesion Policy*) - dążenia UE do podwyższenia poziomu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej (przestrzennej).

Spójność gospodarcza (*Economic cohesion*) - wzrost spójności gospodarczej polega na zmniejszeniu różnicowań w poziomie rozwoju gospodarczego pomiędzy obszarami (regionami) bogatymi a biednymi, spójność gospodarcza mierzona jest np. za pomocą PKB na mieszkańca.

Spójność społeczna (*Social cohesion*) - wzrost spójności społecznej polega na zmniejszeniu różnicowań w wykorzystaniu kapitału ludzkiego pomiędzy poszczególnymi obszarami, spójność społeczna mierzona jest np. za pomocą stopy bezrobocia lub topy partycypacji (miernik określający, jaka część ludności w wieku produkcyjnym znajduje zatrudnienie).

Spójność terytorialna (*Territorial cohesion*) - wzrost spójności terytorialnej polega na eliminowaniu barier dostępności do poszczególnych regionów (obszarów), poprzez ich lepsze powiązanie komunikacyjne, spójność terytorialna mierzona jest np. za pomocą czasu przejazdu do danego obszaru komunikacją drogową, kolejową i lotniczą.

Cele polityki spójności w latach 2007-2013

1. **Cel Konwergencja** - cel ten zorientowany jest na wspieranie wzrostu gospodarczego i tworzenie miejsc pracy w regionach najstabilniej rozwiniętych, tj. takich, w których PKB na jednego mieszkańca kształtuje się poniżej 75% średniej unijnej. Cel ten ma podstawowe znaczenie, przeznaczone jest na niego 81,54% całości środków polityki spójności.
2. **Cel Konkurencyjność regionalna i zatrudnienie** - cel mający za zadanie wspieranie zmian strukturalnych i zmian na rynku pracy w regionach nie kwalifikujących się do wsparcia w ramach celu konwergencja. Przeznaczone jest na niego 15,95% całości środków polityki spójności.
3. **Cel Europejska współpraca terytorialna** - w ramach tego celu wspierana jest konkurencyjność terytorialna oraz harmonijny i zrównoważony rozwój terytorium UE w ramach trzech komponentów: transgranicznego, transnarodowego oraz międzyregionalnego. Przeznaczone jest na niego 2,52% całości środków polityki spójności.

Strategia Lizbońska

Strategia Lizbońska - marzec 2000. Już nie obowiązuje, ale warta nadmienienia.

Cel strategiczny - przekształcenie do 2010r. UE w najbardziej konkurencyjną, dynamiczną i opartą na wiedzy gospodarkę na świecie.

Polityka spójności ma charakter ponadsektorowy i interdyscyplinarny. Pełni funkcję nadrzędną i integrującą w stosunku do innych polityk horyzontalnych i sektorowych, ukierunkowanych na rozwój społeczno-gospodarczy.

Błędem jest utożsamianie polityki regionalnej z polityką spójności, ponieważ na kształt polityki regionalnej wpływa także polityka krajowa i samorządowa.

Globalizacja

12 stycznia 2012

09:36

Przestanki globalizacji:

- Wzrost powiązań gospodarczych
- Tworzenie się jednolitego rynku w skali globu
- Postęp naukowo-techniczny
- Liberalizacja gospodarki
- Wzrost konkurencji międzynarodowej

Globalizacja to proces spontanicznie indukowany przez przedmioty gospodarcze.

Globalizacja ma przede wszystkim charakter ekonomiczny, ale pociąga za sobą również skutki pozaekonomiczne.

Pod pojęciem globalizacji mieszczą się procesy powodujące współzależność świata, poprzez zacieśnianie się między krajami i regionami powiązań ekonomicznych i społecznych, internacjonalizację, wytwórczości oraz rozprzestrzenianie się zbliżonych systemów konsumpcji, a także podobnych norm i praktyk społecznych i kulturowych.

Globalizacja stwarza zarówno nowe możliwości dla rozwoju gospodarczego, jak i pewne zagrożenia.

Globalizacja jest zjawiskiem o charakterze obiektywnym i nieuniknionym.

Integracja gospodarcza - "reakcja obronna" przed globalizacją.

Inicjatorami procesów integracyjnych są państwa.

Jednym z ważniejszych obszarów integracji europejskiej jest polityka regionalna.

Glokalizacja łączy zjawiska globalizacji i lokalności i obrazuje związki między procesami zachodzącymi w skali globalnej i lokalnej.

Glokalizacja - można rozumieć ją jako wykorzystanie lokalnych atutów do budowania konkurencyjności w skali globalnej.

Gospodarka lokalna jest ważnym składnikiem procesów globalnych. Takie czynniki produkcji, jak: warunki naturalne, siła robocza, kapitał intelektualny, lokalne środowisko innowacji, dostęp do runku surowców, związane są z konkretnym terytorium, trudno je przenieść w inne miejsce (przynajmniej w krótkim okresie czasu).

Globalne wyzwania rozwoju społeczno-gospodarczego

Na proces rozwoju społeczno-gospodarczego krajów i regionów wpływają zarówno czynniki endogeniczne, jak i uwarunkowania egzogeniczne, wywodzące się z otoczenia zewnętrznego.

Uwarunkowania zewnętrzne należy traktować jako obiektywną kategorię przemian, na które poszczególne jednostki nie mają zwykle wpływu lub też jest on bardzo ograniczony.

Tendencje zmian globalnych uwarunkowań rozwoju:

- **Nasilanie się procesu globalizacji powodującego coraz większą konkurencję na świecie**
- *Wszyscy żyjemy na jednym globie, ale w nadchodzącej erze nie wszyscy będą graczami w nową, globalną politykę L.C. Thurow.*
Procesy rynkowe w warunkach konkurencji oddziałują w kierunku koncentracji procesów

rozwojowych w najbardziej atrakcyjnych miejscach.

Globalizacja może przyczyniać się do wzrostu zróżnicowania w poziomie rozwoju i życia ludności poszczególnych krajów i regionów.

Najbogatsze województwo: mazowieckie (87% średniej wartości PKB)

Najbiedniejsze: podkarpackie (38% średniej wartości PKB dla wszystkich regionów)

- **Dalszy szybki rozwój techniki i technologii**

Umocni się znaczenie wiedzy, warunkującej wzrost produktywności gospodarki. Będzie to wywierało jeszcze większą presję na rozwój gospodarki opartej na wiedzy (GOW)

Zmiany układu sił gospodarczych na świecie, w związku z dynamicznym rozwojem gospodarek krajów azjatyckich.

Udział Chin i Indii w światowym PKB wynosi 10% (2009r.). Udział ten może wzrosnąć nawet do 45% w 2050 roku!

Narastanie problemu zagrożenia środowiska przyrodniczego

Szybkie tempo rozwoju gospodarczego na świecie przynosi negatywne konsekwencje dla środowiska naturalnego w postaci jego zanieczyszczenia i degradacji.

(Zagrożenie wyczerpywania się zasobów naturalnych świata, wzrost skali nagromadzonych odpadów przemysłowych i konsumpcyjnych, a także nadmierna emisja gazów cieplarnianych, powodująca niszczenie ochronnej warstwy ozonowej i w konsekwencji zaburzenia klimatyczne i anomalie pogodowe.)

Konieczność zmian w zakresie wykorzystywanych źródeł energii

Postęp w rozwoju wiąże się również ze wzrostem zużycia energii, który powoduje kurczenie się jej konwencjonalnych źródeł.

Zagrożenie deficytem zasobów energetycznych, w przypadku, gdy nie zostaną zapewnione nowe substytucyjne źródła energii, w tym także źródła odnawialne.

Przemiany w strukturze demograficznej świata

Przewiduje się ogólny wzrost liczby ludności świata, który będzie postępował dzięki wysokiej dynamice wzrostu przede wszystkim w Afryce a także w Azji i Ameryce Płd.

Równocześnie jednak nastąpi spadek liczby ludności w Europie, w tym także w Polsce.

Udział Europy w ludności świata zmniejszy się w latach 2010-2050 z 10,6% do 7,2%.

Face your problems not facebook them!

Nastąpi gwałtowny proces starzenia się społeczeństwa. Problemy mogą pojawić się w szczególności w takich dziedzinach, jak system edukacji, rynek pracy, system zabezpieczenia społecznego, czy system ochrony zdrowia.